

References:

1. Hrazhevska, N.I. (2009). *Transformation of economic systems in the conditions of globalization*. Abstract to PhD dissertation, Kiev. University. them. Taras Shevchenko. Kyiv, 39 p. (in Ukr.).
2. Danylyshyn, B.M., Hvesyk, M.A., Golyan, V.A. (2010). *Ekonomika pryrodokorystuvannia* [Environmental Economics]. Condor, Kyiv, 465 p. (in Ukr.).
3. *Ekonomichnyj entsyklopedychnyj slovnyk* [Economic encyclopedic dictionary] (2005). Ed. S.V. Mocherny, World, Lviv, vol. 1, 616 p. (in Ukr.).
4. *Ekonomichnyj entsyklopedychnyj slovnyk* [Economic encyclopedic dictionary] (2006). Ed. S.V. Mocherny, World, Lviv, vol. 2, 568 p. (in Ukr.).
5. Kiselev, M.N., Derkach, V.L. et al. (2003). *Kontseptual'ni vymiry ekolohichnoi svidomosti* [Conceptual dimensions of environmental awareness]. Parapan, Kyiv, pp. 185-186 (in Ukr.).
6. Muntyan, M.A., Ursul, A.D. (2008). *Globalizacija i ustojchivoje razvitie* [Globalization and sustainable development]. Moscow, 139 p. (in Russ.).
7. Action Programme "Agenda 21" (2000). Translated from English; NGO "Ukraine. Agenda 21 ". Intelsfera, Kyiv, 360 p. (in Ukr.).

УДК 330.341.1+504.062

Т. Л. Шкабара, к.б.н., доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

**ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО
ТОВАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Анотація

У статті актуалізується сучасна ринкова потреба в екологізації сфери товарного виробництва України, формуванні нових підходів до розуміння екологічної доцільності промислового та аграрного виробництва. Аналізується сучасний стан економічних та екологічних взаємодій в системі товарного виробництва, рівень їх взаємоузгодження з чинними нормативно-технічними параметрами проведення відповідних виробничих процесів. Розглядаються окремі екологічні параметри, що відображають рівень екологізації вітчизняного товаровиробництва – ступінь екологічного навантаження на основні сфери навколишнього природного середовища, впровадження маловідходних та безвідходних виробництв, рівень відновлення природних ресурсів. Пропонуються авторські підходи до концептуального оцінювання екологічних специфікацій товарного виробництва, що включають цільові екологічні потреби в окремих видах природних ресурсів, технологічні виробничі процеси у взаємодії з екосередовищем та сукупні екологічні наслідки. Визначаються перспективи еколого-економічного збалансування ресурсозабезпечення, ресурсовикористання, ресурсовідтворення. Пропонуються напрями поєднання екологічних та підприємницьких домінант у формі виробництва екологічно чистої продукції, розкриваються ринкові переваги впровадження відповідних екотехнологій.

Ключові слова: ринкове середовище, природно-ресурсний потенціал, еколого-економічні взаємодії, економічна та екологічна доцільність виробництва, державне управління, технічне регулювання, екологічні ризики, екологічний моніторинг, екологічні пріоритети, екологізація виробництва, раціональне природокористування.

Т. Л. Шкабара, к.б.н., доцент,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
г. Черновцы

ПЕРСПЕКТИВЫ ЭКОЛОГИЧЕСКИ ОРИЕНТИРОВАННОГО ТОВАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА В УКРАИНЕ

Аннотация

В статье актуализируется современная рыночная потребность в экологизации сферы товарного производства Украины, формировании новых подходов к пониманию экологической целесообразности промышленного и аграрного производства. Анализируется современное состояние экономических и экологических взаимодействий в системе товарного производства, уровень их согласованности с действующими нормативно-техническими параметрами проведения соответствующих производственных процессов. Рассматриваются отдельные экологические параметры, отражающие уровень экологизации отечественного товаропроизводства – степень экологической нагрузки на основные сферы окружающей среды, внедрение малоотходных и безотходных производств, уровень восстановления природных ресурсов. Предлагаются авторские подходы к концептуальному оцениванию экологических спецификаций товарного производства, включающие целевые экологические потребности в отдельных видах природных ресурсов, технологические производственные процессы во взаимодействии с экосредой и совокупные экологические последствия. Определяются перспективы эколого-экономического сбалансирования ресурсообеспечения, ресурсоиспользования, ресурсовоспроизведения. Предлагаются направления сочетания экологических и предпринимательских доминант в форме производства экологически чистой продукции, раскрываются рыночные преимущества внедрения соответствующих экотехнологий.

Ключевые слова: рыночная среда, природно-ресурсный потенциал, эколого-экономические взаимодействия, экономическая и экологическая целесообразность производства, государственное управление, техническое регулирование, экологические риски, экологический мониторинг, экологические приоритеты, экологизация производства, рациональное природопользование.

Постановка проблеми. Екологічні пріоритети сучасного суспільства є багатоаспектними й стосуються, зокрема, виробництва товарів, властивості яких орієнтовані на задоволення потреб споживачів у якісній та безпечній харчовій продукції, з іншого боку – формують нові підходи до захисту навколишнього природного середовища в процесі товарного виробництва. Підприємницькі складові виготовлення харчової продукції рівня екологічної чистоти доцільно спрямувати, поряд із одержанням прибутку та комерційним відтворенням підприємств, на вирішення першочергових соціально-економічних завдань щодо екологічного розвитку, формування нової культури виробництва та споживання в Україні. Необхідність впровадження зазначених підходів у практику вітчизняного господарювання обґрунтовується значною кількістю ринкових факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх за походженням. Сукупні внутрішні чинники, пов'язані із збалансуванням попиту та

пропозиції на екологічно чисту продукцію, визначають необхідність нових методичних підходів до переходу вітчизняного товарного виробництва на екологічні засади. Зовнішні ринкові фактори відображають світові, зокрема європейські екологічні цінності в політиці держав, можливість експорту лише високоякісної харчової продукції, споживчі показники якої мають відповідні сертифікаційні підтвердження. Відповідно, вітчизняні товаровиробники мають перспективи виходу на європейські ринки лише за умови товарного виробництва на засадах якості та екологічної безпечності. За таких умов вагомості набувають питання, пов'язані з формуванням нових соціально-економічних індикаторів до екологічно орієнтованого товарного виробництва в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Потреба в екологічно орієнтованому виробництві в Україні розглядається в науковій літературі як першочергова, методологічні обґрунтування якої є різноспрямованими. Актуалізуються питання управління соціально-економічними розвитком в контексті доміантної взаємодії з екологічними процесами. Так, В. Симоненко обґрунтовує місце економіки та науки управління при обговоренні перспектив розвитку людства, світове виробництво розглядає як багатофункціональну соціально-еколого-біологічно-економіко-технічну систему [1]. С. Бай, Г. Мошек пропонують соціальні й еколого-економічні аспекти успішної діяльності підприємства на основі збалансування результативно-цільових функцій менеджменту, виявляють окремі чинники, що впливають на еволюцію та життєвий цикл суб'єктів господарювання [2]. А. Кучміюв розкриває особливості застосування маркетингового підходу в площині управління екологічною безпекою на засадах маркетингу, розробляє науково-методичний підхід до формування організаційного-економічного механізму управління екологічною безпекою в ракурсі маркетингу [3]. О. Бурнукіна розглядає моніторинг якості та екологічної безпеки продукції на підприємствах, пропонує схему проведення внутрішнього екологічного аудиту, наводить процедури їхнього проведення та встановлює їх особливості [4].

Невирішені питання. Поряд із науковим сприйняттям екологізації суспільного виробництва як апріорі, потребують розробок й практичного наповнення основні процеси екологізації товарного виробництва, стоїть питання про важливість формування системи взаємозалежності формалізованої необхідності екологічного розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання та підприємницької доцільності екологічно орієнтованого виробництва в рамках чинної в Україні концепції сталого розвитку.

Формулювання цілей статті. Метою авторського дослідження є порівняльний аналіз існуючих підходів до шляхів екологізації економічних

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

процесів в Україні, зокрема промислового та агропромислового виробництва продукції та пропозиції механізмів взаємоузгодженості підприємницьких інтересів товаровиробників й одночасного дотримання екологічних домінант.

Відповідно до мети дослідження були визначені такі завдання до виконання:

- означити сучасний стан та можливості екологізації вітчизняного товарного виробництва, напрями поєднання економічних/підприємницьких засад й екологічного відтворення промислових та агропромислових систем;
- запропонувати ринкові перспективи виробництва в Україні екологічно чистої продукції як одного із шляхів покращення екологічної ситуації в аграрному середовищі.

Виклад основного матеріалу. Потреби в екологічно спрямованому виробництві в Україні визначаються сучасними ринковими орієнтирами, складовими яких є економічні та екологічні начала в їх інтегральному поєднанні та суспільній взаємозалежності. В авторському сприйнятті слід адаптувати існуючий стан виробничих екологічних параметрів вітчизняного товаровиробництва (з усуненням існуючих недоліків, невідповідностей) до необхідних показників відтворення виробничих процесів на сучасному, екологічно орієнтованому рівні (рис. 1).

Вищезазначене визначає необхідність дуальних підходів до еколого-економічних подій виробничого спрямування: 1) потреби адаптивних змін усіх виробничих процесів до існуючих екологічних ризиків в Україні; 2) виявлення можливостей поєднання економічної ефективності та екологічної доцільності виробництва в промисловій та агропромисловій галузі, розвиток інноваційних підходів до переведення екологічної необхідності в комерційну прибутковість підприємств, використання природних ресурсів за принципами «екологічного повернення».

Економічна доцільність розвитку вітчизняного промислового виробництва на екологічних засадах в сучасному ринковому середовищі обґрунтовується, з одного боку, формалізованими нормативно-технічними правилами, правовими екологічними вимогами переважно до кінцевих результатів господарювання, з іншого боку, визначається підприємницькою необхідністю постійного підвищення рівня конкурентоспроможності як продукції, так і діяльності підприємства, зокрема за екологічними ознаками. Зазначене актуалізується тенденціями світової економічної політики, курсом України на європейську інтеграцію, асоційованим членством (або наближенням до нього) в міжнародних організаціях, що опікуються проблемами екологічної безпеки – СОТ, ЄС, ВООЗ, ФАО тощо [5].

Рис. 1. Параметри економічних та екологічних взаємодій в системі товарного виробництва

Існуючий на сьогодні рівень екологізації вітчизняного товаровиробництва як за інтегральними показниками (для прикладу, екологічним відтворенням виробничого середовища, збалансуванням економічних інтересів та екологічних мотивацій), так і за окремими екологічними параметрами (ступенем екологічного навантаження на основні сфери природного середовища, впровадженню технологій маловідходних та безвідходних виробництв, альтернативних шляхів відновлення природних ресурсів у процесах господарювання тощо) не відповідає існуючим потребам соціально-економічного розвитку України. З метою покращання ситуації в зазначеній сфері слід розвивати нові підходи, зокрема на державному рівні через екологічно орієнтовану соціально-економічну політику, започатковувати екологічні мотивації та підприємницькі ініціативи, визначати додаткові перспективи до

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

екологічного відтворення природно-виробничих комплексів, що дозволить підійти до розуміння необхідності формування інноваційного виробничого екосередовища в Україні як складової екологічної культури суспільства.

Діючі управлінські підходи до розвитку вітчизняного промислового та агропромислового виробництва з позицій еколого-економічних взаємодій відображають дещо застарілі розуміння, що не повною мірою відтворює сучасні ринкові реалії. Доцільно акцентувати увагу не лише на економічній результативності виробничої діяльності, а на екологічній відповідності протікання технологічних процесів на кожному підприємстві, впровадження концепції стійкого розвитку через збалансування економічних механізмів господарювання та оновлення еколого-економічних інструментів до їх практичної реалізації.

Викладені в науковій літературі пропозиції до вирішення даної проблеми в аграрній виробничій сфері варіюють від розгляду окремих невідповідностей екологічного супроводу процесів господарювання, виокремлення екологічних наслідків у формі забруднення, накопичення відходів тощо до розуміння причинної сутності досліджуваних питань та їх реалізації з використанням нового методичного інструментарію. Для прикладу, відзначаються окремі еколого-економічні площини виробництва продукції тваринництва в реформованих агропідприємствах, пропонуються складові до організації раціонального використання природних ресурсів, організації виробництва продукції тваринництва, запровадження новітніх технологій, забезпечення гармонійних зв'язків населення і природи на територіях господарств [6]. Виокремлюється поняття екологічної безпеки сільськогосподарської продукції як юридичної дефініції, формулюється визначення та ознаки останньої в контексті відповідності діючим нормативам [7].

Авторські підходи до концептуального розуміння сутності існуючих запитів екологічного супроводу вітчизняної системи господарювання відображені на схемі, де в порівняльному аспекті виокремлено основні екологічні специфікації промислового та аграрного товарного виробництва – екологічні виробничі потреби, функціональні взаємодії виробничих технологічних процесів із основними природними сферами, екологічні результати проходження інтегральних виробничих процесів у промисловості й аграрному господарюванні (рис. 2).

Напрями вдосконалення еколого-економічних процесів у виробничому середовищі України, як найбільш «екологічно ємному», знаходить своє практичне відображення на державному рівні переважно у формі обмежуючих нормативно-технічних регламентів. Йдеться про зниження до гранично прийнятних норм кількості забруднюючих речовин використаного атмосферного повітря, вод, земель та деяких інших природних ресурсів у

промислового виробництва. Водночас, екологічна ефективність таких заходів є низькою, оскільки штрафні санкції за порушення для відповідних суб'єктів господарювання у вартісному еквіваленті є невисокими.

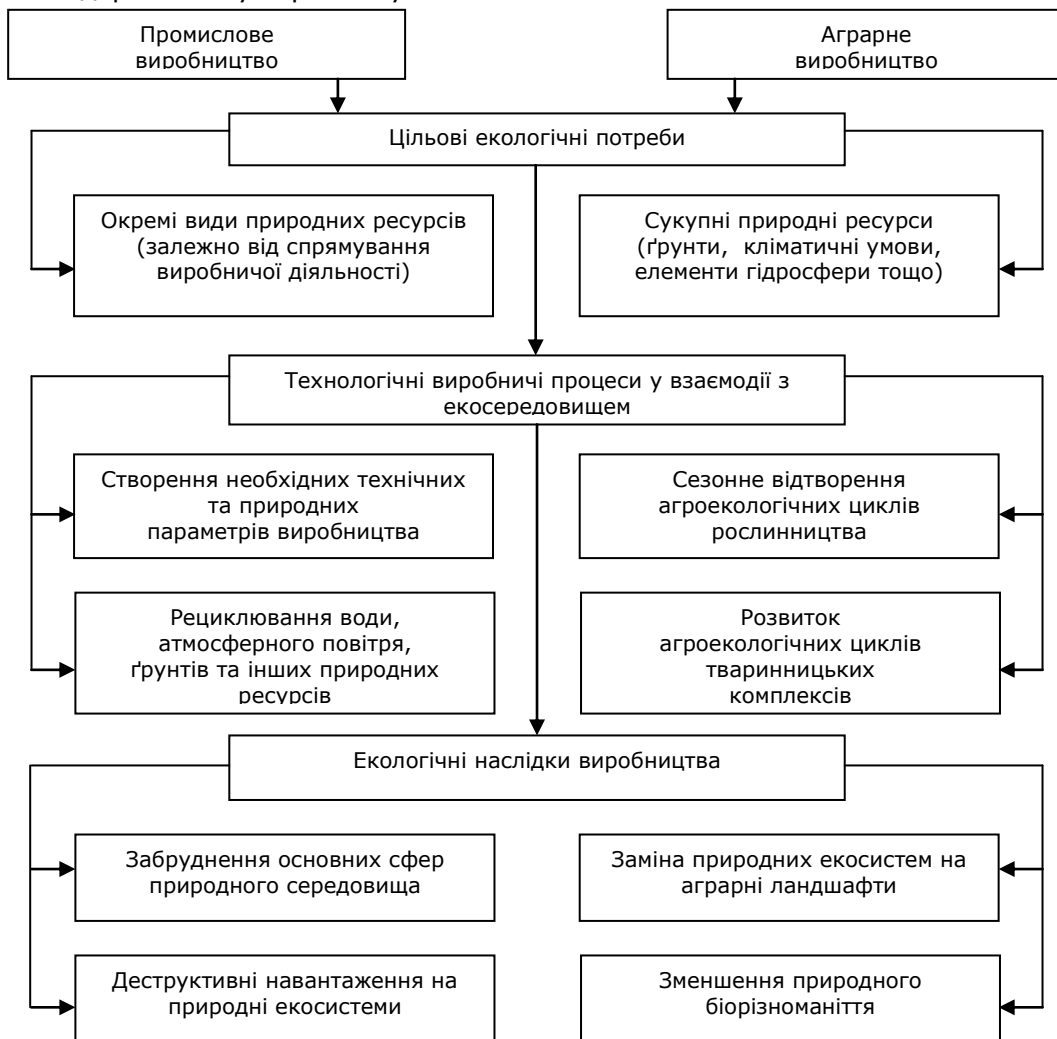

Рис. 2. Порівняльні екологічні специфікації товарного виробництва

Щодо розвитку вітчизняного сільського господарства в екологічній площині, слід відзначити значну кількість існуючих проблем, починаючи від складності організації моніторингу стану довкілля – ступеня забрудненості ґрунтів, природних водойм та інших екологічних сфер в межах окремих господарств, практичної відсутності процедури контролювання рівня відповідних показників якості та безпеки рослинної сировини, регламентування ступеня екологічного навантаження тваринницьких комплексів тощо.

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Поряд із удосконаленням формалізованих підходів до управління екологічною безпечністю у системі виробничих відносин, на нашу думку, доцільно одночасно впроваджувати різнорівневі попереджуючі заходи, що дозволять по-новому підійти до розуміння екологічної цінності ресурсів, середовища й власне господарської діяльності. Йдеться про необхідність розширення мотивацій до екологічно спрямованого розвитку окремих господарств, підприємств, крупних територіально-виробничих комплексів, агрохолдингів тощо. Завдання є достатньо складним до виконання й потребує відповідного державного регулювання, нових економічних та соціально-психологічних установок, орієнтирів на основі екологічного мислення, екологічної свідомості та самосвідомості тощо.

Водночас, вищезазначене дозволить по-новому підійти до еколого-економічного збалансування таких ключових процесів вітчизняного товарного виробництва, як: 1) ресурсозабезпечення; 2) ресурсовикористання; 3) ресурсовідтворення. Забезпечення ресурсами як промислових, так і аграрних підприємств слід розглядати лише з позицій технічної необхідності, за можливості – замінювати окремі види невідновних ресурсів на відновні, як аналогічні. Для прикладу, йдеться про доцільність використання альтернативних видів енергоносіїв у практиці господарювання окремих підприємств. Технологічні процеси виробничого споживання ресурсів необхідно переводити в режими кількісної економії, виключення неконтрольованих втрат, повторного використання та рециркуляції відходів тощо. Такі підходи відображають майбутні економічні переваги для промислових товаровиробників, одночасно будуть практично реалізовувати запропоновану концепцію екологізації усіх виробничих процесів, зокрема впровадження маловідходних та безвідходних виробництв як екологічно відтворюваних.

Сферу сільського господарювання як таку, що найбільшою мірою залежить від дії природних факторів, з позицій вдосконалення виробничих та екологічних взаємозалежностей, доцільно орієнтувати на ефективне використання природно-ресурсного потенціалу територій та природних комплексів, екологічне збалансування аграрних та природних ландшафтів у межах окремих господарств як основу до збільшення біологічного різноманіття. Галузевий розвиток землеробства, рослинництва, тваринництва необхідно проводити на екологічно обґрунтованих засадах, з урахуванням факторів формування та забезпечення якості агропромислової продукції, зниження ймовірності прямих та віддалених екологічних ризиків, як для навколишнього природного середовища, так і для здоров'я людини через неякісну та екологічно небезпечну сировину, матеріали, готову рослинну й тваринну продукцію тощо.

Важливим у розгляді системи еколого-економічних взаємодій товарного виробництва є ідентифікація окремих екологічних параметрів й переведення їх у площину можливих економічних переваг – продуктивності, рентабельності, ефективності тощо. В даному контексті йдеться про перспективи формування нових екологічних домінант, зокрема у формі створення продуктів нового покоління – екологічно чистих з позицій стану довкілля та органічних у відповідності до принципів ведення аграрних циклів (без застосування штучних хімічних речовин, починаючи від системи обробітку ґрунту до обробки сировини). В Україні такі харчові продукти одержали офіційну назву органічних й відзначаються значною кількістю споживчих переваг – високими смаковими властивостями, підвищеною біологічною та фізіологічною цінністю, високим ступенем засвоюваності харчових інгредієнтів, комплексною біологічною безпечністю тощо.

Вітчизняний ринок органічної продукції, як окрема інституціональна одиниця, знаходиться на початковій стадії розвитку в порівнянні з європейськими ринками й вимагає відповідного правового забезпечення, нормативно-технічного регулювання (екологічно орієнтованої системи стандартизації, сертифікації), методологічних розробок та їх відображення в практиці господарювання. У науковій літературі розкриваються потенційні переваги системи органічного виробництва харчових продуктів в Україні як з екологічних позицій, так і за економічними показниками. Так, Малієнко А. М. виокремлює такі економічні пріоритети при виробництві органічної продукції, як зростання конкурентоспроможності, поступове збільшення продуктивності органічного виробництва через удосконалення агротехнологій, зниження виробничих витрат через відмову від застосування агрохімікатів та зменшення енергоємності виробництва, підвищення самодостатності та скорочення залежності виробників від зовнішнього фінансування тощо [8].

Важливим акцентом до формування ринку органічних товарів в Україні є різномірне поєднання екологічних та економічних складових, відтворення їх на рівні окремих підприємств. Ми пропонуємо такі системні постулати до розгляду перспектив товарного виробництва екологічно чистої продукції (в більш широкому контексті, ніж органічна продукція), зокрема з позицій держави, товаровиробника та споживача як ключових гравців ринку:

– система державного регулювання – розвиток системи екологічного менеджменту, перегляд окремих державних зобов'язань, поєднання контролюючої функції (за окремими фінансово-економічними, організаційними, технічними тощо показниками) по відношенню до

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

вітчизняних товаровиробників екологічно чистої продукції та підтримуючої з одночасними акцентами на соціально-економічну та екологічну значущість такого альтернативного товаровиробництва;

- позиції товаровиробників – розвиток різних форм, способів, технологічних прийомів поєднання підприємницької доцільності та екологічної значущості виробництва екологічно чистої продукції, зокрема на основі зниження витрат на окремі засоби та знаряддя виробництва (отрутохімікати, мінеральні добрива та інші) з одночасним використанням доступних механічних або біологічних замінників, зниження витрат на енергоносії, використання альтернативних джерел енергії в межах окремих господарств, зростання прибутковості виробництва за рахунок більш високих цін на таку продукцію, одночасне відродження сільських територій й розвиток доповнюючих видів діяльності, насамперед у формі сільського зеленого туризму тощо;

- позиції споживачів – потреби у підвищенні екологічної культури виробництва й споживання, розвиток системи здорового харчування, турбота про власне здоров'я та чистоту довкілля, підтримка вітчизняного товаровиробника екологічно чистої продукції.

Висновки. Результати проведеного дослідження відображають складність ситуації в напрямі екологічних та економічних взаємодій вітчизняного товарного виробництва, недостатність екологічних пріоритетів як у промисловому, так і аграрному виробництві України, порушення регламентованих екологічних вимог окремими суб'єктами господарювання, нераціональне використання природних ресурсів, необов'язковість відтворення окремих екологічних параметрів, як наслідок, погіршується загальна екологічна якість довкілля, складними є екологічні наслідки виробничих процесів, що супроводжуються деструктивними змінами природних екосистем, втратою їх здатності до самовідновлення, що у свою чергу суттєво знижує можливості до подальшого використання екосередовища як інтегрального виробничо-природного ресурсу держави.

Авторська пропозиція щодо вдосконалення еколого-економічної ситуації в системі вітчизняного господарювання базується на збалансуванні процесів оптимальності забезпечення ресурсами промислового та аграрного виробництва, їх ефективного використання, обов'язковості відтворення за екологічними нормативами, що у свою чергу відображає сучасні прогресивні тенденції економічно розвинених європейських держав та доцільність їх застосування в практиці вітчизняного господарювання. Подальші наукові дослідження слід спрямувати на розвиток концепції нової екологічної культури виробництва в Україні.

Список використаних джерел:

1. Симоненко В. Економіка й екологія : взаємозв'язок і проблеми управління / В. Симоненко // Вісник національної академії наук України. Сер. : Економіка. – 2008. – №12. – С. 38-44.
2. Бай С. І. Збалансування результативно-цілових функцій менеджменту підприємства : соціальні та еколого-економічні аспекти успішності / С. І. Бай, Г. Є. Мошек // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. – 2010. – №2. – С. 102-109.
3. Кучмійов А. В. Механізм управління екологічною безпекою економічних систем на засадах маркетингу / А. В. Кучмійов // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 2. – С. 251-259.
4. Бурнукіна О. А. Моніторинг якості та екологічної безпеки продукції на підприємствах / О. Бурнукіна // Управління проектами та розвиток виробництва : Зб. наук. пр. – Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – № 1 (41). – С. 89-93.
5. Шкабара Т. Л. Перспективи адаптації європейських регламентів щодо безпечності харчових продуктів в Україні / Т. Л. Шкабара, І. І. Присакар, В.О. Федорова // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2013. – Випуск IV. (52). Економічні науки. – Чернівці, 2013. – С. 65-72.
6. Сивак Є. М. Еколого-економічні аспекти виробництва продукції тваринництва в реформованих агропідприємствах / Є. М. Сивак, О. В. Вільховий // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6 (44). – С. 158-161.
7. Романко С. М. Поняття та ознаки екологічної безпеки сільськогосподарської продукції / С. М. Романко // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2008. – Вип. 20. – С. 161-165.
8. Малієнко А. М. Органічне виробництво сільськогосподарської продукції в Україні : вирішення проблем інституціонального забезпечення / А. М. Малієнко, С. О. Гаврилов, Л. Ю. Блажевич // Зб. наук. праць Національного наукового центру «Інститут землеробства НААН». – 2014. – Вип. 1-2. – С. 3-8.

Tetiana Shkabara, Candidate of Biological Sciences,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,
Chernivtsi

**PROSPECTS OF ECOLOGICALLY ORIENTED COMMODITY PRODUCTION
IN UKRAINE**

Abstract

Current market need for eco-oriented sphere of Ukrainian commodity production is actualized, as well as the need of new approaches to the understanding of environmental feasibility of the industrial and agrarian production. Current state of economic and environmental interactions in the system of commodity production, the level of their coherence with current regulatory and technical parameters of conducting of the relevant production processes is analyzed. Some environmental parameters that reflect the level of eco-orientation of domestic commodity production are considered – the degree of environmental stress on key areas of the environment, the introduction of low-waste and non-waste production, the level of recovery of natural resources. Author approaches to the conceptual evaluation of environmental specifications of commodity production, that include targeted environmental needs in certain types of natural resources, technological production processes in cooperation with the eco-environment and cumulative environmental impacts are offered. The prospects of environmental and economic balancing of resource providing, resource use and resource reproduction are determined. Directions of environmental and business dominants combination in the form of production of environmentally friendly products are offered; market advantages of relevant eco-technologies implementation are disclosed.

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Keywords: market environment, natural resource potential, environmental and economic interactions, economic and environmental feasibility of production, public administration, technical regulation, environmental risks, environmental monitoring, environmental priorities, eco-orientation of production, rational use of nature.

References:

1. Symonenko, V. (2008). Economy and Ecology: relationship and problems of management. *Visnyk natsional'noyi akademiyi nauk Ukrayiny. Seriya: Ekonomika [Bulletin of National Academy of Sciences of Ukraine. Series: Economy]*, vol. 12, pp. 38-44 (in Ukr.).
2. Bay, S.I., Moshek, H.Ye. (2010). Balancing of effectively targeted functions of management of the enterprise: social, ecological and economic aspects of success. *Visnyk Akademiyi mytnoyi sluzhby Ukrayiny. Seriya: Ekonomika [Bulletin of the Academy of Customs Service of Ukraine. Series: Economy]*, vol. 2, pp. 102-109 (in Ukr.).
3. Kuchmiyov, A.V. (2013). Mechanism of management of ecological safety of economic systems based on marketing. *Marketynh i menedzhment innovatsiy [Marketing and management of innovations]*, vol. 2, pp. 251-259 (in Ukr.).
4. Burnukina, O.A. (2012). Monitoring of quality and environmental safety of products on enterprises. *Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva [Project management and development of production]*, vol. 1 (41), pp. 89-93 (in Ukr.).
5. Shkabara, T.L., Prysakar, I.I., Fedorova, V.O. (2013). Prospects of the adoption of European regulations relating food safety in Ukraine. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu KNTEU [Bulletin of Chernivtsi Trade and Economic Institute KNTEU]*, vol. IV (52), pp. 65-72 (in Ukr.).
6. Syvak, Ye.M., Vil'khovyy, O.V. (2013). Ecological and economic aspects of livestock production in the reformed agricultural enterprises. *Innovatsiyna ekonomika [Innovative Economy]*, vol. 6 (44), pp. 158-161 (in Ukr.).
7. Romanko, S.M. (2008). The concept and features of ecological safety of agricultural products. *Aktual'ni problemy vdoskonalennya chynnoho zakonodavstva Ukrayiny [Actual problems of improvement of legislation of Ukraine]*, vol. 20, pp. 161-165 (in Ukr.).
8. Maliyenko, A.M., Havrylov, S.O., Blazhevych, L.Yu. (2014). Organic production of agricultural products in Ukraine: solution of problems of institutional support. *Zbirnyk Naukovykh prats' Natsional'noho naukovooho tsentru «Instytut zemlerobstva NAAN [Collection of scientific works of National Scientific Centre «Institute of Agriculture of NAAS»]*, vol. 1-2, pp. 3-8 (in Ukr.).

